

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หอมแดงเป็นพืชผักที่คนไทยรู้จักและนิยมบริโภคกันมานาน จึงนับได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย หอมแดงมีคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์ทั้งในแง่อาหารประเภทพืชผักและเครื่องเทศแต่งกลิ่นรสอาหารอื่น ๆ รวมทั้งเป็นสมุนไพรที่นำมาประกอบเป็นยา ซึ่งทางวงการแพทย์ยอมรับว่า สามารถรักษาโรคโลหิตคั่งในเส้นเลือดแดงได้เป็นอย่างดี และยังช่วยป้องกันการเจริญเติบโตของเนื้อเยื่อร้าย ทำลายโปรตีนที่เป็นสาเหตุทำให้โลหิตคั่งได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถแกัพิษแมลงบางชนิดได้

ปกติสามารถปลูกหอมแดงได้ตลอดปี และปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย เพียงแต่ว่าผลผลิตต่อไร่ ขนาดของหัวหอม หรือการแตกกอไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องจากหอมแดงชอบอากาศเย็นหรือหนาว อุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ในช่วง 13-24 องศาเซลเซียส และต้องการแสงแดดเพียง 8-10 ชั่วโมงต่อวัน เช่น ในฤดูหนาว ดังนั้นหอมแดงจึงสามารถปลูกได้ดีในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ตารางที่ 1.1 พื้นที่เพาะปลูกหอมแดงในประเทศไทย ระหว่างปีการเพาะปลูก 2521/2522-
2528/2529

ปีการ เพาะปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)							
	ภาคเหนือ	ร้อยละ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ร้อยละ	ภาคอื่น ๆ	ร้อยละ	ทั้งประเทศ	ร้อยละ
2521/2522	39,119	34.81	59,430	52.88	13,840	12.31	112,389	100.00
2522/2523	57,201	44.30	50,785	39.33	21,131	16.37	129,117	100.00
2523/2524	58,404	38.77	75,540	50.14	16,707	11.09	150,651	100.00
2524/2525	42,987	34.85	67,280	54.54	13,096	10.61	123,363	100.00
2525/2526	58,576	28.01	134,363	64.25	16,197	7.74	209,136	100.00
2526/2527	65,059	44.65	64,093	44.00	16,529	11.35	145,681	100.00
2527/2528	44,684	42.94	52,473	50.42	6,914	6.64	104,071	100.00
2528/2529	46,942	44.54	51,366	48.73	7,095	6.73	105,403	100.00

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ "ร้อยละ" หมายถึง อัตราส่วนระหว่างพื้นที่เพาะปลูกหอมแดงของภาคต่าง ๆ กับพื้นที่
เพาะปลูกหอมแดงรวมทั้งประเทศ

หอมแดงนับได้ว่าเป็นพืชที่มีความสำคัญมากในระดับท้องถิ่นหลายจังหวัด เช่น จังหวัด ศรีสะเกษ ลำพูน เชียงใหม่ ซึ่งเป็นแหล่งที่มีการปลูกหอมแดงกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัด ศรีสะเกษ ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกหอมแดงประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่เพาะปลูกหอมแดงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือประมาณ 1 ใน 4 ของพื้นที่เพาะปลูกหอมแดงทั้งประเทศ ดังแสดงในตาราง ที่ 1.2 ซึ่งเป็นตารางแสดงการเปรียบเทียบพื้นที่เพาะปลูกและปริมาณผลผลิตของหอมแดงระหว่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจังหวัดศรีสะเกษ ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2521/2522-2528/2529

ตารางที่ 1.2 เปรียบเทียบพื้นที่เพาะปลูกและปริมาณผลผลิตของหอมแดงระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัดศรีสะเกษ ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2521/2522-2528/2529

ปีการเพาะปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)			ปริมาณผลผลิต (ตัน)		
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดศรีสะเกษ	ร้อยละ 1	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดศรีสะเกษ	ร้อยละ 2
2521/2522	59,430	10,147	17.07	50,003	12,568	25.13
2522/2523	50,785	17,983	35.41	39,822	16,483	41.39
2523/2524	75,540	28,364	37.55	82,008	42,546	51.88
2524/2525	67,280	23,126	34.37	65,109	28,908	44.40
2525/2526	134,363	48,334	35.97	180,965	101,646	56.17
2526/2527	64,093	36,710	57.28	62,908	36,740	58.36
2527/2528	52,473	27,879	53.13	66,130	42,097	63.66
2528/2529	51,366	29,246	56.94	126,108	98,676	78.25

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ 1 หมายถึง อัตราส่วนระหว่างพื้นที่เพาะปลูกหอมแดงในจังหวัดศรีสะเกษกับพื้นที่เพาะปลูกหอมแดงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2 หมายถึง อัตราส่วนระหว่างปริมาณผลผลิตหอมแดงในจังหวัดศรีสะเกษกับปริมาณผลผลิตหอมแดงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แต่ทว่าในแต่ละปี เกษตรกรผู้ปลูกมักจะได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากราคาหอมแดง ตกต่ำ ขายไม่คุ้มกับทุนอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาที่มีหอมแดงออกสู่ตลาดพร้อม ๆ กันเป็นจำนวนมาก ประกอบกับหอมแดงเป็นพืชที่เน่าเสียง่าย เก็บไว้ได้ไม่นาน เกษตรกรจำเป็นต้องรีบจำหน่าย ทำให้ราคายิ่งตกต่ำลงไปอีก

ในด้านการผลิต พื้นที่เพาะปลูกและปริมาณผลผลิตของหอมแดงในแต่ละปีจะมีจำนวนไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคาคะเนราของเกษตรกรเอง และภาวะความต้องการของตลาดต่างประเทศเป็นหลัก ดังแสดงในตารางที่ 1.3 ซึ่งแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในปริมาณการผลิตของหอมแดง ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2521/2522-2528/2529

ตารางที่ 1.3 การเปลี่ยนแปลงในปริมาณการผลิตของหอมแดงในประเทศไทยระหว่างปีการเพาะปลูก 2521/2522-2528/2529

ปีการเพาะปลูก	พื้นที่เพาะปลูก		ปริมาณผลผลิต	
	ไร่	เปลี่ยนแปลงร้อยละ	ตัน	เปลี่ยนแปลงร้อยละ
2521/2522	112,389		105,623	
2522/2523	129,117	+14.88	106,055	+ 0.41
2523/2524	150,651	+16.68	169,809	+60.11
2524/2525	123,363	-18.11	123,353	-27.36
2525/2526	209,136	+69.53	296,450	+140.33
2526/2527	145,681	-30.34	185,584	-37.40
2527/2528	104,071	-28.56	142,680	-23.12
2528/2529	105,403	+1.28	228,768	+60.34

ที่มา : ศูนย์สถิติการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การผลิตหอมแดงของเกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกกันแบบทำในครอบครัว โดยใช้ประสบการณ์ที่เคยทำมาในอดีต และขาดการพัฒนาวิธีการผลิต ไม่มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการเพาะปลูก จึงทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ คุณภาพของผลผลิตไม่ดีพอ และทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกษตรกรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะประสบปัญหามากกว่าเกษตรกรทางภาคเหนือ เนื่องจากความแห้งแล้งของสภาพดินฟ้าอากาศ และความไม่สมบูรณ์ของดิน เกษตรกรจึงใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็นเพื่อเร่งการเจริญเติบโต จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และยังทำให้คุณภาพของหอมแดงที่ผลิตได้ไม่ค่อยดี เก็บรักษาไว้ได้ไม่นานเท่าที่ควร และราคาผลผลิตอยู่ในระดับต่ำอีกด้วย

ในด้านการตลาด ราคาหอมแดงไม่มีเสถียรภาพ มีความแปรปรวนตามฤดูกาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาที่มีหอมแดงออกสู่ตลาดพร้อม ๆ กันเป็นจำนวนมาก ทำให้ราคาตกต่ำอย่างมาก ดังแสดงในตารางที่ 1.4 ซึ่งแสดงราคาขายส่งหอมแดงในตลาดกรุงเทพฯ เป็นรายเดือน ระหว่างปี พ.ศ.2524 - พ.ศ.2528

ตารางที่ 1.4 ราคาขายส่งหอมแดงในตลาดกรุงเทพฯ เป็นรายเดือนระหว่างปี พ.ศ.2524 - พ.ศ.2528

หน่วย:บาท/กิโลกรัม

เดือน \ ปี	ปี				
	2524	2525	2526	2527	2528
มกราคม	9.25	17.00	10.75	18.38	10.75
กุมภาพันธ์	5.72	13.25	6.00	4.56	7.17
มีนาคม	4.56	13.50	5.38	5.66	7.04
เมษายน	8.63	12.63	5.25	9.50	8.25
พฤษภาคม	12.71	20.00	6.13	10.03	12.88
มิถุนายน	17.75	21.63	7.00	18.00	14.63
กรกฎาคม	11.92	15.25	8.06	15.13	9.25
สิงหาคม	13.67	11.00	7.63	13.50	7.00
กันยายน	17.67	11.88	8.25	14.88	6.00
ตุลาคม	19.54	11.94	10.00	17.38	5.00
พฤศจิกายน	21.75	12.69	15.75	17.75	10.75
ธันวาคม	17.25	14.00	18.88	12.13	9.47
เฉลี่ย	13.37	14.56	9.09	13.08	9.01

ที่มา : กองระดับราคา กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ประมาณช่วงเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคมของปี จะเห็นได้ว่าราคาหอมแดงตกต่ำกว่าเดือนอื่น ๆ ของปีเดียวกันมาก และประมาณช่วงเดือนตุลาคมและพฤศจิกายนของปีเดียวกัน ราคาหอมแดงจะสูงขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 1.4 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงราคาขายส่งหอมแดงในตลาดกรุงเทพฯ เป็นรายเดือนตั้งแต่ปี พ.ศ.2524-2528 ซึ่งในปี 2527 ช่วงเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม ราคาหอมแดงตกต่ำอย่างมาก โดยราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ เหลือเพียงกิโลกรัมละ 4.50-5.50 บาท แต่ในช่วงเดือนตุลาคมและพฤศจิกายนของปีเดียวกัน ราคากลับสูงถึงกิโลกรัมละ 17-18 บาท เพราะ

ในช่วงเดือนดังกล่าว ปริมาณผลผลิตของหอมแดงในตลาดมีน้อย ราคาจึงสูง นอกจากราคาของหอมแดงขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้มากน้อยในแต่ละปีแล้ว ราคาหอมแดงยังขึ้นลงตามภาวะความต้องการของตลาดต่างประเทศเป็นหลัก ดังจะเห็นได้อย่างเด่นชัดในปี พ.ศ.2525 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ คือ อินเดีย และจีน ประสบกับความแห้งแล้ง ผลผลิตหอมแดงที่ผลิตได้มีปริมาณน้อย ทำให้ตลาดต่างประเทศมีความต้องการหอมแดงของไทยมาก เป็นเหตุให้ราคาหอมแดงในช่วงปีดังกล่าวสูงจนเป็นที่สังเกตได้เด่นชัด ปัญหาด้านการตลาดอื่น ๆ ได้แก่ เกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่มการขาย ทำให้ขาดอำนาจในการต่อรองราคา และพ่อค้าคนกลางมีหลายระดับ เป็นเหตุให้ส่วนเหลือระหว่างราคามีมาก เมื่อเปรียบเทียบราคาที่เกษตรกรขายได้กับราคาซื้อในตลาดกรุงเทพฯ

สำหรับตลาดหอมแดงในต่างประเทศของไทยนั้น ยังอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของตลาด และมีปัญหาเรื่องการเก็บรักษาระหว่างการขนส่ง ซึ่งการส่งออกหอมแดงของไทยจะอยู่ระหว่าง 3-8 พันตันต่อปี โดยที่มาเลเซียและสิงคโปร์ เป็นประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ของไทย สำหรับการนำเข้าหอมแดงของไทยในปีเดียวกันจะอยู่ระหว่าง 1-3 พันตันต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากประเทศสาธารณรัฐจีนทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 1.5 และตารางที่ 1.6

ตารางที่ 1.5 อัตราส่วน ปริมาณและมูลค่าการส่งออกหอมแดงของประเทศไทยไปยังประเทศมาเลเซีย ระหว่างปี พ.ศ.2525-พ.ศ.2529

ปี	ปริมาณส่งออก (กิโลกรัม)			มูลค่า (บาท)		
	รวมทั้งประเทศ	มาเลเซีย	ร้อยละ	รวมทั้งประเทศ	มาเลเซีย	ร้อยละ
2525	3,359,209	3,279,172	97.62	22,269,737	20,656,612	92.76
2526	2,875,362	1,562,240	54.33	15,513,923	8,073,445	52.04
2527	1,753,735	1,232,074	70.25	10,589,473	6,239,925	58.93
2528	4,359,838	3,725,235	85.44	24,753,713	20,150,870	81.41
2529	7,003,285	5,623,310	80.30	39,972,802	29,073,415	72.73

ที่มา : ศูนย์สถิติการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ "ร้อยละ" หมายถึง อัตราส่วนปริมาณและมูลค่าการส่งออกหอมแดงของประเทศไทยไปยังประเทศมาเลเซีย ระหว่างปี พ.ศ.2525-พ.ศ.2529

ตารางที่ 1.6 อัตราส่วน ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าหอมแดงรวมทั้งประเทศกับการนำเข้า
จากประเทศสาธารณรัฐจีน ระหว่างปี พ.ศ.2525-พ.ศ.2529

ปี	ปริมาณนำเข้า (กิโลกรัม)			มูลค่า (บาท)		
	รวมทั้งประเทศ	สาธารณรัฐจีน	ร้อยละ	รวมทั้งประเทศ	สาธารณรัฐจีน	ร้อยละ
2525	3,255,597	2,717,500	83.47	24,859,008	20,067,018	80.72
2526	1,143,285	518,715	45.37	8,629,791	4,103,034	47.54
2527	3,137,517	3,133,377	99.87	31,165,741	31,127,240	99.88
2528	1,634,982	1,314,996	80.43	22,560,069	18,064,264	80.07
2529	1,740,342	1,668,310	95.86	23,157,862	22,462,195	97.00

ที่มา : ศูนย์สถิติการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ "ร้อยละ" หมายถึง อัตราส่วนปริมาณและมูลค่าการนำเข้าหอมแดงรวมทั้งประเทศกับการนำเข้าจากประเทศสาธารณรัฐจีน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ล้วนแต่มีผลทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีปริมาณไม่แน่นอน และค่อนข้างต่ำ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูง รายได้และผลตอบแทนจากการลงทุนต่ำ ทั้งนี้เพราะการเพาะปลูกหอมแดงของเกษตรกรขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ สภาพดินฟ้าอากาศแต่ละปี และการกำหนดราคาผลผลิตทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ซื้อเป็นสำคัญ ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 ประการนี้อยู่เหนืออำนาจที่เกษตรกรจะควบคุมและแก้ไข เพื่อให้ต้นทุนการผลิตลดลง และเพิ่มผลตอบแทนที่สูงขึ้นได้ แต่สิ่งที่เกษตรกรจะทำได้ก็คือลดต้นทุนการผลิตลง โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การใช้ปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ ปุ๋ย ในจำนวนและเวลาที่เหมาะสม
2. การดูแลรักษาไร่หอมแดงอย่างถูกวิธี

ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับรายการ ต้นทุน รายได้ และผลตอบแทน จากการลงทุนทำไร่หอมแดงของเกษตรกรในพื้นที่เพาะปลูกขนาดต่างกัน เพื่อให้ทราบว่า มีรายการใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ลดต้นทุนการผลิตลงและจะได้ทราบถึงขนาดของพื้นที่เพาะปลูกที่เหมาะสมสำหรับการลงทุน อันจะเป็นการเพิ่มผลตอบแทนแก่เกษตรกรได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกหอมแดงในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อให้ทราบถึงสภาพการตลาด ราคา การนำเข้าและการส่งออกของหอมแดง
3. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในด้านการผลิต และการตลาดของหอมแดงในจังหวัดศรีสะเกษและเสนอแนะแนวทางแก้ไข

สมมติฐาน

1. ค่าพันธุ์และค่าปุ๋ย เป็นรายการต้นทุนที่สำคัญที่สุดในการผลิตหอมแดง
2. ผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกหอมแดงจะแปรผันตามขนาดของเนื้อที่เพาะปลูก
3. อุปสรรคสำคัญในการปลูกหอมแดงคือ เกษตรกรขาดความรู้ทางด้านเกษตรกรรม ทำให้ไม่สามารถผลิตต้นทุนไว้ใช้เองได้อย่างเพียงพอ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประเภทของผลผลิต
คำว่า "หอมแดง" ในที่นี้หมายถึง "หอมหัวเล็ก" (Shallot) ที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวและตากแดดตากลมไว้ประมาณ 2-4 สัปดาห์ จึงนำออกจำหน่าย
2. แหล่งที่ทำการศึกษ
ศึกษาเฉพาะการเพาะปลูกหอมแดงในจังหวัดศรีสะเกษ โดยจะทำการสุ่มเกษตรกรตัวอย่างในเขตอำเภอกันทรารมย์ อำเภอยางชุมน้อย และอำเภอรามันไศล ซึ่งเป็นแหล่งที่มีการปลูกหอมแดงมากที่สุด ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลของปีการเพาะปลูก 2529/2530
3. ขนาดและจำนวนฟาร์มที่ใช้ในการศึกษา
การศึกษาได้แบ่งขนาดฟาร์มออกตามขนาดของเนื้อที่การเพาะปลูก ดังนี้
ฟาร์มขนาดเล็ก คือ เนื้อที่เพาะปลูกขนาดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ไร่
ฟาร์มขนาดใหญ่ คือ เนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 2 ไร่
4. วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ย
ค่าเฉลี่ยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณโดยวิธีค่าเฉลี่ยธรรมดา (Simple Average) และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Average) สำหรับการคิดค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ใช้วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง (Straight-line Method)

ประเภท แหล่งที่มา และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ได้ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 100 ตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยเลือกสุ่มจากเกษตรกรผู้ทำไร่ออมแดงในเขตอำเภอกันทรารมย์ 20 ตัวอย่าง อำเภอยางชุมน้อย 40 ตัวอย่าง และอำเภอรามิไศล 40 ตัวอย่าง รวมเนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมด 264 ไร่ จำนวนฟาร์มที่เลือกมีดังนี้

เนื้อที่เพาะปลูกขนาดไม่เกิน 2 ไร่ 50 ตัวอย่างรวม 82 ไร่

เนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 2 ไร่ 50 ตัวอย่าง รวม 182 ไร่

สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) : ข้อมูลประเภทนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์และสอบถามโดยตรงเกี่ยวกับการทำไร่ออมแดงจากบุคคลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. เกษตรกรผู้ทำการเพาะปลูกหอมแดง

ข. เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) : เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการทำไร่ออมแดงที่นักวิชาการต่าง ๆ ได้มีการเก็บรวบรวมหรือวิจัยไว้แล้วของสถาบันต่าง ๆ ดังนี้

ก. ห้องสมุดกรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค. ห้องสมุดกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ง. ห้องสมุดกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

จ. กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

ฉ. สถานีทดลองพืชสวนศรีสะเกษ

ช. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ กระทรวงพาณิชย์

ซ. สำนักงานเกษตรอำเภอ อำเภอรามิไศล อำเภอยางชุมน้อย และอำเภอ

กันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การตั้งปัญหา เพื่อความรู้ว่าการทำไร้หอมแดงของเกษตรกรขณะนี้ประสบปัญหาอะไรบ้าง ที่ควรนำมาเป็นจุดสำคัญในการวิจัยครั้งนี้
2. การวิเคราะห์สถานการณ์ ทั้งด้านการผลิต การตลาด และราคาในอดีตจนถึงปัจจุบัน และนำมาตั้งข้อสมมติฐาน
3. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารของห้องสมุด และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงเรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับหอมแดงและการเพาะปลูกหอมแดง
4. การศึกษาอย่างมีแบบแผน จัดทำโดย
 - ก. กำหนดแหล่งข้อมูล โดยเลือกที่อำเภอกันทรารมย์ อำเภอชายชุมน้อย และอำเภอรามไศล จังหวัดศรีสะเกษ เพราะจากการศึกษาขั้นต้น ทำให้ทราบว่าทั้ง 3 อำเภอนี้เป็นแหล่งเพาะปลูกหอมแดงแหล่งใหญ่ ดังแสดงในตารางที่ 1.7 จะเห็นได้ว่าปีเพาะปลูก 2527/2528 พื้นที่เพาะปลูกหอมแดงของทั้ง 3 อำเภอรวมกันเท่ากับ 22,900 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81.38 ของพื้นที่เพาะปลูกหอมแดงทั้งหมดในจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีปริมาณผลผลิตรวมเท่ากับ 77,100 ตัน คิดเป็นร้อยละ 87.77 ของปริมาณผลผลิตหอมแดงที่ผลิตได้ในจังหวัดศรีสะเกษ และในปีการเพาะปลูก 2528/2529 พื้นที่เพาะปลูกของทั้ง 3 อำเภอรวมกันเท่ากับ 29,111 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 87.56 ของพื้นที่เพาะปลูกหอมแดงทั้งหมดในจังหวัดศรีสะเกษ และมีปริมาณผลผลิตเท่ากับ 102,474 ตัน หรือประมาณร้อยละ 91.37 ของปริมาณผลผลิตหอมแดงที่ผลิตได้ในจังหวัดศรีสะเกษทั้งหมด

ตารางที่ 1.7 การเพาะปลูกหอมแดงของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดศรีสะเกษระหว่างปีการเพาะปลูก 2527/2528-2528/2529

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ปีการเพาะปลูก 2527/2528				ปีการเพาะปลูก 2528/2529					
	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ร้อยละ	ผลผลิตรวม (ตัน)	ร้อยละ	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ร้อยละ	ผลผลิตรวม (ตัน)	ร้อยละ	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
เมืองศรีสะเกษ	1,250	4.44	4,375	4.97	3,500	1,755	5.28	5,265	4.69	3,000
กันทรลักษณ์	1,110	3.95	2,775	3.16	2,500	1,200	3.61	1,800	1.60	1,500
กันทรารมย์	2,500	8.88	7,500	8.54	3,000	1,970	5.93	5,910	5.27	3,000
อุทุมพรพิสัย	1,536	5.46	921.60	1.05	600	88	0.26	35.20	0.03	400
ขุขันธ์	215	0.76	118.20	0.13	550	165	0.50	247.50	0.22	1,500
ขุนหาญ	339	1.21	678	0.77	2,000	130	0.39	299	0.27	2,300
ราษีไศล	12,000	42.64	36,000	40.98	3,000	12,000	36.09	36,000	32.10	3,000
ปรางค์กู่	245	0.87	490	0.56	2,000	47	0.14	94	0.08	2,000
ไพรบึง	50	0.18	200	0.23	4,000	50	0.15	140	0.12	2,800
ยางชุมน้อย	8,400	29.86	33,600	38.25	4,000	15,141	45.54	60,564	54.00	4,000
กิ่งอำเภอห้วยทับทัน	60	0.21	102	0.12	1,700	300	0.90	750	0.67	2,500
กิ่งอำเภอโนนคูณ	85	0.30	212.50	0.24	2,500	95	0.29	266	0.24	2,800
กิ่งอำเภอบึงบูรพ์	-	-	-	-	-	10	0.03	18	0.02	1,800
กิ่งอำเภอศรีรัตนะ	350	1.24	875	1.00	2,500	295	0.89	767	0.69	2,600
รวม	28,140	100.00	87,847.30	100.00	3,121.79	33,246	100.00	112,155.70	100.00	2,442.80

ที่มา : เอกสารข้อมูลการตลาดของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ

ข. กำหนดวิธีเก็บข้อมูล กำหนดที่จะเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากเกษตรกรโดยการสำรวจด้วยแบบสอบถาม และข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ค. เตรียมแบบสอบถาม เมื่อได้ทำการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการเพาะปลูกหอมแดงแล้ว จึงจัดเตรียมแบบสอบถามขึ้น เพื่อจะได้นำไปใช้สอบถามเก็บข้อมูลปฐมภูมิเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาต่อไป

ง. วางแผนสุ่มตัวอย่างว่าจะสุ่มจากฟาร์มขนาดใด เป็นจำนวนมากน้อยเท่าไร

จ. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จาก การสอบถามเกษตรกรผู้เพาะปลูกหอมแดง

5. วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาใช้ในการวิเคราะห์ถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำไร่หอมแดง รวมตลอดไปจนถึงปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหาในการเพาะปลูกหอมแดงด้วย

6. อธิบายข้อมูลและจัดทำรายงาน เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ผลที่ได้รับจากการศึกษา จะทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำไร่หอมแดงที่จังหวัดศรีสะเกษ ผลที่ได้นี้สามารถนำไปใช้กับเกษตรกรผู้ทำการเพาะปลูกหอมแดง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เกษตรกรผู้ทำการเพาะปลูกหอมแดง

ก. ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาตัดสินใจว่าควรจะลงทุนทำไร่หอมแดงหรือไม่ โดยพิจารณาจากต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนว่าจะคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ และพื้นที่เพาะปลูกขนาดใดจึงจะให้ผลตอบแทนสูงกว่า

ข. ทำให้ทราบถึงภาวะตลาด ราคา ความเคลื่อนไหวของราคา ช่องทางการจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. หน่วยงานราชการ

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องใช้ในการพิจารณาแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการเพาะปลูกหอมแดง เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือและพิจารณาวางแผนนโยบายส่งเสริมอาชีพการเพาะปลูกหอมแดงแก่เกษตรกรต่อไป